

Ключові слова: творча діяльність, креативність, інтерактивні технології, інтеракція.

Бондарь И. В. Интерактивное обучение в формировании креативности старшеклассников в процессе изучения истории

В статье рассматриваются возможности интерактивного обучения в формировании креативности старшеклассников в процессе изучения истории. Автор анализирует практику внедрения интерактивных технологий в процесс обучения, выделяет особенности этого процесса.

Ключевые слова: творческая деятельность, креативность, интерактивные технологии, интеракции.

Bondar I. V. Interactive Education in Forming Senior Pupils Creativity in the Process of the History Study

The article deals with the possibilities of interactive education are in-process examined in forming of creativity of senior pupils in the process of study of history. The author analyses practice of introduction of interactive technologies in the process of study, finds out the features of their application.

Key words: creative activity, creativity, interactive technologies.

Стаття надійшла до редакції 03.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 372

Н. М. Горобець, О. В. Янко

**КОНТРОЛЬ ЗА РОЗВИТКОМ ДІТЕЙ
ПЕРШОЇ МОЛОДШОЇ ГРУПИ – ВАЖЛИВА УМОВА
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ В ДНЗ**

Проблеми раннього дитинства останнім часом привертають увагу багатьох науковців. І це не випадково, бо даний період – це особливий період, який є підґрунтям загального розвитку дитини, стартовим етапом в житті малюка, основою, фундаментом у формуванні людської особистості. У ранньому дитинстві закладаються основи фізичного, розумового, морального, естетичного становлення особистості. За темпами розвитку, насиченості оволодіння вміннями і навичками цей вік має перевагу перед наступними періодами дитинства, у зв'язку із швидким формуванням всіх властивих людині психофізіологічних процесів. І тому вкрай важливо посилення контролю за процесом фізичного і нервово-психічного розвитку малюків. Це питання не є новим, проте залишається актуальним, особливо в сучасних умовах: поліпшення соціально-економічного становища нашої країни, яке призвело до збільшення кількості

новонароджених дітей; відновлення роботи груп раннього віку після тривалого консервування; надання батьками переваги суспільному дошкільному вихованню.

Вивченню психолого-педагогічних проблем раннього дитинства присвячено праці науковців Н. Аксаріної, Г. Ляміної, Л. Печори Н. Щелованова та ін., що є засновниками педагогіки раннього віку, а також сучасних науковців А. Гончаренко, Т. Гурковської, О. Денисюк І. Карабаєвої О. Кононко, Л. Лохвицької, І. Макаренко, М. Машовець, Л. Тонковид, В. Юристи, які в своїх роботах розкривають методіку проведення психо-фізичного дослідження малюків, особливості побудови освітньо-виховного процесу в групах раннього віку.

Метою нашої статті є висвітлення особливостей періоду раннього дитинства та структури проведення дослідження фізичного і нервово-психічного розвитку малюків вихователем сучасного дошкільного навчального закладу.

Ранній вік – унікальний період у розвитку дитини, який відрізняється низкою особливостей. Дитину раннього віку характеризує недостатня витривалість нервової системи. Чим меншою є дитина, тим коротшим є її неспання і довшим є сон упродовж доби. Якщо порушуються ці умови, то дитина втомлюється, що призводить до виснаження нервової системи. Чітке дотримання режиму забезпечує правильний розвиток і добре самопочуття дитини. Як зазначає Н. Аксаріна, незрілість внутрішніх систем у поєднанні з інтенсивним розвитком роблять організм малюка вразливим, він часто хворіє [1].

Для дітей раннього віку характерним є тісний взаємозв'язок між фізичним і психічним розвитком. Фізично міцний малюк діяльний, бадьорий, він активно сприймає навколишнє середовище, і навпаки фізично неактивна дитина менш рухлива, пасивна в своїх діях.

Діти раннього віку також мають нестійкий емоційний стан. Підвищена збудженість підкоркових відділів і слабкість регулювальної функції кори головного мозку призводять до того, що відповідні реакції дітей на різноманітні зовнішні збудники супроводжуються яскравими емоціями. Незначні відхилення в режимі дня – не своєчасне годування, неправильна організація неспання, дефіцит спілкування з дорослими та ін., перебування поблизу інших дітей – призводить до змін у настрої малюків: одні збуджуються, інші пригнічуються. Малюкам легко передається настрій дорослого, а також інших дітей. Вони чутливо сприймають ставлення до себе з боку дорослих, хворобливо реагують на їхні численні заборони.

Раннє формування позитивних емоцій, тісний емоційний контакт, який встановлюється між дитиною і дорослим із перших місяців життя, є базою для своєчасного та успішного становлення особистості дитини. Уміння, які опановують діти, взаємопов'язані. На думку С. Олексенко, початок формування органів чуття, насамперед зору і слуху, відіграє важливу роль у розвитку рухів руки, повзання і ходьби, а без своєчасного розвитку руки неможливим є подальший розвиток предметної діяльності тощо [2].

Розвиток мовлення пов'язаний із розвитком рухової сфери дітей. Дрібні рухи пальців рук стимулююче впливають на формування розмовного центру. Діти раннього віку легко навчаються. Їхнє навчання передбачає розвиток зорового і слухового сприйняття, мовлення (пасивного й активного), основних рухів, рухів руки, взаємодії з близькими дорослими і дітьми. Доведено, що кора головного мозку дітей раннього віку має великі компенсаторні можливості. Якщо дії дорослого мають цілеспрямований характер, то малюки можуть досягти високого рівня розвитку здібностей, які самостійно сформувати вони не зможуть. Цю особливість розвитку дітей раннього віку використали Глен Доман, Сесіль Лупан у своїх технологіях раннього навчання.

Одночасно для дітей раннього віку характерною є нестійкість сформованих умінь. Через це в роботі з дітьми передбачаються повторення ігор-занять, закріплення матеріалу в самостійній діяльності. Малюків неможливо примусити дивитись, слухати, запам'ятовувати, якщо їм нецікаво. Діти раннього віку легко відволікаються, реагують на сторонні розмови, пересування групою тощо. Необхідно враховувати, що відповідні реакції дітей є відстроченими, тому під час проведення організованих форм роботи не слід вимагати від них швидкої відповіді, зміни рухів.

Успішність фізичного і нервово-психічного розвитку малюків раннього віку залежить від таких умов:

- дотримання режиму, який відповідає віковим та індивідуальним особливостям;
- педагогічно правильне керівництво самостійною та організованою діяльністю;
- створення доброзичливої атмосфери в групових кімнатах; емоційно-збагачене спілкування з кожним малюком; формування емоційного контакту (категорії „дитина – дорослий”, „дитина – дитина”); забезпечення емоційного спілкування на основі спільних дій, які супроводжуються усмішкою, ласкавою інтонацією, виявленням турботи до кожного малюка;
- формування довіри дитини до вихователя;
- здійснення поступового залучення новачка в колектив однолітків;
- проведення ігор та вправ з урахуванням бажання малюка його емоційного стану, рівня проходження адаптаційного періоду, ігрових можливостей дитини.

За перші 3 роки життя відбуваються не тільки кількісні, але й якісні зміни: формуються елементи самосвідомості, мова, мислення: дитина активно засвоює соціальний досвід, оволодіває різними практичними діями, стає суб'єктом діяльності. У цей період складаються такі ключові якості як пізнавальна активність, довіра до оточуючого світу, доброзичливе ставлення до людей тощо. М. Машовець та Т. Гурковська зазначають, що ці якості та здібності не виникають автоматично, як результат фізіологічного дозрівання. Їх становлення потребує певних форм спілкування дорослої людини з дитиною та їхньої спільної діяльності [3; 4].

Сучасне життя вимагає посилення контролю за процесом фізичного і нервово-психічного розвитку малюків. Контроль за особливостями становлення маленької дитини має на меті не лише діагностику її розвитку, а й своєчасне забезпечення необхідних для нього умов. У свій час відомий психолог Борис Ельконін зауважував, що діагностика – це контроль за ходом психічного розвитку дітей з метою корекції виявлених відхилень. А в ранньому віці цей контроль має бути особливо пильним, адже від цього залежить здоров'я маленької людини. Результати діагностики дають змогу визначити рівень розвитку малюка, необхідність внесення відповідних змін в освітнє середовище та, за потреби, спланувати корекційну роботу з ним [5].

Правильна діагностика – це перший крок в організації корекції відхилень. Вона дає змогу з'ясувати причини порушень у психічному розвитку, визначити сторони, які потребують найбільшого втручання. Отже, на підставі отриманої інформації можна скласти план корекції – від допомоги дитині у виправленні простих недоліків до компенсації складних дефектів. Розглядаючи особливості діагностичної методики для дітей раннього віку, Т. Гурковська зазначає, що вона має бути побудована так, щоб не лише практичний психолог, а й вихователь міг використовувати її, спостерігаючи за щоденною життєдіяльністю дітей у групі [6, с. 16]. Це до певної міри може розв'язати проблему відсутності кваліфікованих психологів у багатьох дошкільних закладах. З іншого боку, це дасть змогу запобігти перевтомі малюків, що є обов'язковим правилом проведення всієї розвивальної роботи в групі двох – трирічних дітей. Адже у дітей раннього віку досить невелика працездатність нервової системи, і проведення спеціального дослідження, крім режимних процедур і планових ігор та занять, може спричинити їх перевтому. Ще одна особливість такої діагностичної методики полягає у тому, що всі діагностичні обстеження залучено в процес будь-якої спільної діяльності дорослого і малюка, зокрема ігрової. Але обстеження буде продуктивним лише тоді, якщо дорослий створить умови, які дадуть дитині змогу зосередитися, „прийняти” завдання і виконати його. Отже, необхідно зацікавити дитину і домогтися її уваги. Під час проведення діагностики необхідно використати цілий комплекс завдань, який дасть змогу виявити різнобічні особливості розвитку дитини і скласти цілісне уявлення про її психіку. При цьому необхідно не лише правильно підібрати ігрові завдання, але й провести дослідження так, щоб дитина не стомилася і не відмовилася від участі у запропонованій грі.

Особливості поведінки дітей раннього віку можуть істотно впливати на результати будь-якого дослідження. Саме тому дослідження має бути багаторазовим, з огляду на необхідність відкинути усі сьогочасні ситуативні нашарування, які можуть спотворювати інформацію про дійсний стан пізнавального, емоційного, мовленнєвого, соціального і особистісного розвитку дитини [6].

Структура проведення дослідження психофізичного розвитку

малюків складається з наступних етапів. На першому етапі здійснюється повсякденний контроль за поточним станом здоров'я і нервової системи дитини, її самопочуттям у певний момент (об'єктивними показниками здоров'я і стану дитини є: температура тіла, стан шкіри та зіва, випорожнення, сон, апетит, характер неспання, емоційний стан). У дошкільному закладі він здійснюється вихователем групи за допомогою і під керівництвом лікаря (медичної сестри), вихователя-методиста, завідувача. Під час ранкового прийому, крім огляду зіва й шкіри, вимірювання температури, вихователь фіксує у щоденнику групи, одержані від батьків дані про стан малюка вдома: характер сну, апетит, емоційний стан і поведінку, якщо є якісь відхилення або щось таке, що вимагає від вихователя підвищеної уваги й особливого нагляду за дитиною. Протягом дня педагог стежить за настроєм, апетитом, сном цих дітей і передаючи зміну чи готуючись до наступного дня, він коротко аналізує стан здоров'я дітей, основні зміни, нове в їхній поведінці.

Своєчасний контроль за розвитком і поведінкою дітей, аналіз даних спостережень дає змогу звернути увагу батьків, педагогів, лікарів на затримку в розвитку чи відхилення в поведінці, своєчасно вжити ефективні засоби щодо запобігання новим можливим відхиленням, а також вчасно виправити й загальні недоліки виховної роботи в групі, в дошкільному закладі.

Наступним етапом контролю є облік психофізичного розвитку малят. Педагогу необхідно не лише правильно підібрати ігрові завдання, але й провести дослідження так, щоб дитина не стомилася і не відмовилася від участі у запропонованій грі. Загальновідомо ж, що будь-який педагогічний чи оздоровчий захід має позитивний результат тільки тоді, коли відповідає стану здоров'я, індивідуальним особливостям і поведінці дитини. Для обліку динаміки психофізичного розвитку користуються об'єктивними показниками, що характеризують рівень розвитку кожної дитини. Конкретні показники нервово-психічного розвитку для організації повсякденного контролю протягом перших трьох років розроблені професором М. Щеловановим, Н. Кучерявою – вихователем-методистом ДНЗ № 120 м. Києва, І. Макаренко – викладачем кафедри дефектології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, які узагальнено в роботі Т. Гурковської та К. Печори [6; 7].

Аналізуючи результати проведеного контролю, лікар, старша медична сестра, завідувач, вихователь-методист і, зрозуміло, вихователі груп раннього віку мають добре знати: провідні лінії у розвитку дитини на тому чи іншому віковому етапі; оптимальні терміни їх формування, та важливо не пропустити їх, аби потім не довелося докладати багато зусиль для досягнення потрібних результатів і насамперед забезпечити необхідні виховні заходи для своєчасного їх формування.

На кожному віковому етапі виділяються найбільш значущі для загального розвитку дітей уміння. Досконало знаючи провідні лінії розвитку дитини, вимоги до формування вмій і навичок на кожному з цих етапів,

аналізуючи дані спостережень за поведінкою під час самостійної діяльності, режимних процесів, занять, вихователь може правильно оцінити рівень розвитку своїх підопічних, їхню готовність до сприймання певних педагогічних впливів, результативність тих чи інших виховних заходів [8].

Таким чином, підводячи підсумок вищевикладеного, можна зазначити, що своєчасність створення належних умов, правильна організація життя та виховання, діагностика психо-фізичного розвитку – запорука повноцінного розвитку здорової від народження дитини. Спеціально організоване предметно-ігрове середовище та емоційне спілкування сприяють процесу соціалізації дітей, впливають на всі аспекти її розвитку. Від того, чи зможуть дорослі створити необхідні для розвитку умови, залежить його подальше життя.

Водночас вважаємо, що структура проведення дослідження фізичного і нервово-психічного розвитку малюків потребує подальшого наукового обґрунтування та розробки методичного супроводу з цього питання на допомогу вихователям дошкільних закладів.

Список використаної літератури

- 1. Аксарина Н. М.** Воспитание детей раннего возраста / Н. М. Аксарина. – М. : Изд-во „Медицина”, 1972. – 263 с.
- 2. Олексенко С.** Третій рік життя: проблеми взаємодії / С. Олексенко // Дошк. виховання. – 2005. – № 3. – С. 20 – 23.
- 3. Машовець М.** Відкриваємо таємницю раннього віку / М. Машовець // Дошк. виховання. – 2005. – № 11. – С. 18 – 19.
- 4. Гурковська Т.** Проблеми раннього віку / Т. Гурковська // Дошк. виховання. – 2001. – № 12. – С. 23.
- 5. Денисюк О.** У центрі уваги – раннє дитинство / О. Денисюк // Дошк. виховання. – 2003. – № 8. – С. 10 – 13.
- 6. Гурковська Т.** Контроль за розвитком малюків / Т. Гурковська // Вихователь-методист. – 2010. – № 6. – С. 15 – 19.
- 7. Печора К. Л.** Книга для вихователя детсада / К.Л. Печора, Г.В. Пантюхина, Л.Г. Голубева. – М. : Просвещение, 1986. – 144 с.
- 8. Кононко О.** Добре зернятко – гарні сходи / О. Кононко // Дошк. виховання. – 2005. – № 3. – С. 4 – 6.

Горобець Н. М., Янко О. В. Контроль за розвитком дітей першої молодшої групи – важлива умова педагогічного процесу в ДНЗ

У статті розглянуто особливості дітей раннього віку. Особливу увагу приділено обґрунтуванню необхідності проведення діагностики психофізичного розвитку дітей раннього віку. Розкрито етапи контролю дослідження фізичного і нервово-психічного розвитку дітей.

Ключові слова: ранній вік, психофізичний розвиток, діагностика, контроль, провідні лінії розвитку, корекційна робота.

Горобець Н. Н., Янко Е. В. Контроль за развитием детей первой младшей группы – важное условие педагогического процесса в ДУЗ

В статье рассматриваются особенности детей раннего возраста. Особое внимание уделяется обоснованию необходимости проведения

диагностики психофизического развития детей раннего возраста. Раскрыты этапы контроля исследования физического и нервно-психического развития детей.

Ключевые слова: ранний возраст, психофизическое развитие, диагностика, контроль, ведущие линии развития, коррекционная работа

Gorobets N. M, Yanko O. V. The Control after Development of the First Junior Group Children as an Important Cnstituent of Pedagogical Process at Preschool Establishments

The article deals with the features of children at their early age. Special attention is spared to the necessity of psychophysiological diagnostics of early age children development. The stages of control studies of physical and neuropsychological development of children is revealed..

Key words: early age, psychophysiological development, diagnostics, leading lines of development, correction work.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 373.88

Е. И. Дьяченко

**ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ
В ПРОФИЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННЫХ КЛАССАХ**

Основная идея обновления старшей ступени общего образования состоит в том, что образование здесь должно стать более индивидуализированным, функциональным и эффективным.

Многолетняя практика убедительно показала, что начиная с позднего подросткового возраста в системе образования должны быть созданы условия для реализации учащимися своих интересов, способностей и дальнейших жизненных планов. Большинство старшеклассников отдают предпочтение тому, чтобы знать основы главных предметов, а углубленно изучать только те, которые выбираются, чтобы в них специализироваться. Иначе говоря, профилизация обучения в старших классах соответствует структуре образовательных и жизненных установок большинства старшеклассников.

Профильное обучение направлено на реализацию личностно-ориентированного учебного процесса. При этом существенно расширяются возможности выстраивания учащимися индивидуальной образовательной траектории.

Профильное обучение – средство дифференциации и индивидуализации обучения позволяющее за счет изменений в структуре,